

I. Drept penal – partea generală

1. Folosirea de jocuri electronice fără licență. Plângere prealabilă. Retragerea plângerii. Intervenția unei legi penale mai favorabile

C. pen., art. 13
Legea nr. 8/1996, art. 142 lit. b)
Legea nr. 285/2004, art. 139⁹

Când o lege nouă, intervenită pe parcursul derulării procesului penal, prevede posibilitatea retragerii plângerii prealabile sau împăcarea părților, în alegerea și aplicarea legii penale mai favorabile trebuie să aibă în vedere și aceste posibilități, mai ales în condițiile în care partea vătămată și-a retras plângerea.

Decizia penală nr. 309/R din 19 mai 2005 – A.V.

Prin sentința penală nr. 2472/2004, Judecătoria Brașov a condamnat pe inculpatul H.F la 5.000.000 lei amendă penală în baza art. 142 lit. b) din Legea nr. 8/1996, cu aplicarea art. 13 C. pen.

S-a dispus revocarea grațierii unei pedepse de 3.000.000 lei amendă și s-a hotărât ca inculpatul să execute o pedeapsă de 8.000.000 lei amendă.

Pentru a se dispune astfel, s-a reținut că inculpatul, în calitate de administrator la o societate comercială care are serviciu internet, a instalat pe computere jocuri diferite fără licență din partea titularului dreptului de autor.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov și inculpatul, apeluri care au fost respinse ca nefondate, prin decizia penală nr. 150/2005.

Inculpatul a declarat recurs și a solicitat să se aibă în vedere că prevederile art. 142 lit. b) din Legea nr. 8/1996 au fost abrogate prin Legea nr. 285/2004, urmând a se constata că această lege conține dispoziții mai favorabile în ceea ce privește consecințele.

Recursul este fondat.

Din examinarea prevederilor art. 142 lit. b) din Legea nr. 8/1996 rezultă că, într-adevăr, acestea au fost abrogate prin Legea nr. 285/2004, care a preluat ipoteza incriminatorie în prevederile art. 139^o.

Deși sub raportul pedepsei prevăzute de lege apar mai favorabile dispozițiile art. 142 lit. b) din Legea nr. 8/1996, trebuie observat că, prin prevederile art. 144 din Legea nr. 285/2004, se permite retragerea plângerii prealabile sau împăcarea părților în cazul infracțiunii prevăzute în art. 139^o. Atâta timp cât partea vătămată a declarat deja în scris că își retrage plângerea formulată inițial, este evident că legea mai favorabilă o constituie prevederile cuprinse în Legea nr. 285/2004, întrucât aceasta recunoaște efectul retragerii plângerii și înlătură orice consecință penală pentru inculpat.

Sub acest aspect, instanța de apel nu a sesizat consecința mai favorabilă, întrucât nu a identificat în mod corect textul de lege în care se încadrează fapta săvârșită de către inculpat, din perspectiva noilor reglementări.

Prin aplicarea principiului legii mai favorabile în domeniul procedurii penale, aplicare care este posibilă în unele cazuri, urmează ca declarația expresă de retragere a plângerii să producă efecte juridice sub imperiul noilor reglementări prevăzute de art. 144 din Legea nr. 285/2004, chiar dacă a fost formulată la o dată anterioară.

Luând act de retragerea plângerii formulate de partea vătămată, în temeiul art. 11 pct. 2 lit. b), raportat la art. 10 lit. h) C. proc. pen., s-a dispus încetarea procesului penal.

2. Infracțiune privind drepturile de autor. Lege penală mai favorabilă. Criterii de determinare

C. pen., art. 13
Legea nr. 8/1996, art. 142 lit. a) și b)
Legea nr. 245/2004, art. 139^o, art. 140 alin. (1)

În cazul în care, de la săvârșirea infracțiunii, până la judecarea definitivă, intervine o succesiune de legi penale, în condițiile în care legea nu prevede care sunt criteriile pentru alegerea legii penale mai favorabile, trebuie să fie examinate și comparate legile succesive sub aspectul condițiilor de incriminare a faptei, de tragere la răspundere penală și de sancționare.

Pedeapsa prevăzută de lege nu este un criteriu absolut, ci doar unul dintre elementele care se compară în activitatea de determinare a legii penale mai favorabile.

Decizia penală nr. 497/R din 2 septembrie 2005 – M.A.

Prin sentința penală nr. 2798 din 19 noiembrie 2004 a Judecătorei Brașov, s-a dispus, în baza art. 11 pct. 2 lit. b), raportat la art. 10 lit. h) C. proc. pen., încetarea procesului penal pornit împotriva inculpatului M.L.I. pentru săvârșirea infracțiunilor de difuzare și reproducere fără drept a unui program de calculator, prevăzute de art. 139⁹ și art. 140 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 285/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu aplicarea art. 13 C. pen., după ce inculpatul fusese trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 142 lit. b) și art. 142 lit. a) din Legea nr. 8/1996.

Soluția primei instanțe a fost determinată de manifestarea de voință a reprezentantului părții vătămate, în sensul retragerii plângerii prealabile formulate împotriva inculpatului, Legea nr. 285/2004 fiind apreciată de către instanță ca fiind mai favorabilă, deoarece conține o prevedere care permite încetarea procesului penal ca urmare a împăcării părților ori a retragerii plângerii prealabile.

Apelul declarat de către Parchet împotriva acestei hotărâri a fost admis de către Tribunalul Brașov, prin decizia penală nr. 135 din 7 martie 2005, însă doar cu privire la modul de suportare a cheltuielilor judiciare.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs, în termen legal, Parchetul de pe lângă Tribunalul Brașov, criticând-o sub aspectul greșitei aplicări a legii, în ceea ce privește menținerea dispozițiilor sentinței relativ la aplicarea principiului legii penale celei mai favorabile.

În dezvoltarea motivelor de recurs, Parchetul a susținut că factorul determinant care trebuie luat în considerare pentru aprecierea legii mai favorabile îl constituie regimul sancționator aplicabil faptelor săvârșite de către inculpat, posibilitatea retragerii plângerii prealabile reprezentând doar o normă procedurală care are o aplicabilitate imediată.

Recursul a fost apreciat ca fiind nefondat și a fost respins, pentru următoarele considerente:

Într-adevăr, în prezenta cauză a intervenit, de la săvârșirea infracțiunilor până la judecarea definitivă, o succesiune de legi penale, situație în care devine aplicabil art. 13 C. pen., care impune alegerea și aplicarea legii mai favorabile.

Pentru determinarea legii penale mai favorabile se impune examinarea nu numai a condițiilor de sancționare, dar și a condițiilor în care fapta este incriminată și atrage răspunderea penală.

De aceea, pentru determinarea legii penale mai favorabile se impune examinarea atentă a tuturor acestor condiții, pentru alegerea legii a cărei aplicare permite chiar o apărare de răspundere penală.

În condițiile în care legea nu prevede care sunt criteriile pentru alegerea legii penale mai favorabile, s-a admis în știința dreptului penal că trebuie să fie examinate și comparate legile succesive sub aspectul condițiilor de incriminare a faptei, de tragere la răspundere penală și de sancționare.

Ca atare, pedeapsa prevăzută de lege nu este un criteriu absolut, ci doar unul dintre elementele care se compară în activitatea de determinare a legii penale mai favorabile.

Astfel, este posibil – situația de față – ca, în legătură cu fapta săvârșită, una dintre legi să prevadă anumite condiții pentru tragerea la răspundere penală (cum ar fi condiția existenței plângerii prealabile a persoanei vătămate) sau anumite cauze de înlăturare a răspunderii penale (cum ar fi posibilitatea retragerii plângerii prealabile sau a împăcării părților).

În astfel de situații, este mai favorabilă legea care prevede condițiile speciale de tragere la răspundere penală, ca și legea care prevede diferite cauze care înlătură răspunderea penală.

Doar în situația în care nu se prevăd condiții diferite de angajare a răspunderii penale, se analizează legile succesive sub aspectul sancțiunilor prevăzute pentru fapta săvârșită.

Astfel, s-a constatat că instanțele de judecată au realizat o judicioasă examinare comparativă a legilor succesive, examinând – astfel cum este, de altfel, legal – mai întâi condițiile de angajare a răspunderii penale, ca și cele de înlăturare a acesteia.

3. Pericol social. Criterii de apreciere a lipsei gradului de pericol social al unei infracțiuni

C. pen., art. 18¹

Potrivit art. 18¹ C. pen., nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de lege și prin conținutul ei concret, fiind lipsită în

mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

La stabilirea în concret a gradului de pericol social trebuie să se țină seama de modul și de mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă ori care s-ar fi putut produce, precum și de persoana și conduita făptuitorului.

Decizia penală nr. 565/R din 28 septembrie 2005 – M.A.

Curtea a constatat că prin sentința penală nr. 258 din 4 februarie 2004 a Judecătorei Brașov, s-a dispus condamnarea inculpatului F.N. la pedeapsa de 6 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune la măsurătoare, prevăzută de art. 1 lit. o) din Legea nr. 12/1990, raportat la art. 296 C. pen., cu aplicarea art. 37 lit. a) C. pen.; în baza art. 39 alin. (2) din același cod, s-a dispus contopirea acestei pedepse cu restul de 3 ani, 3 luni și 23 de zile de închisoare rămas neexecutat din pedeapsa de 5 ani închisoare aplicată prin sentința penală nr. 1293/2001 a Judecătorei Brașov, dispunându-se ca inculpatul să execute pedeapsa cea mai grea, respectiv cea de 3 ani, 3 luni și 23 de zile de închisoare.

În fapt, s-a reținut că la data de 7 noiembrie 2002, inculpatul, deși nu avea nici o calitate la SC N. SRL, cu punct de lucru în Piața Star, la rugămintea vânzătoarei R.R., a rămas să o înlocuiască pe o scurtă perioadă de timp. În aceste împrejurări, inculpatul a servit-o cu banane pe partea vătămată B.A., aceasta din urmă plătind suma de 40.000 lei. La scurt timp, partea vătămată a fost oprită de organele de poliție și condusă la locul de unde a achiziționat fructele de la inculpat. S-a procedat la recântărirea mărfii la același cântar unde marfa fusese cântărită inițial, ocazie cu care s-a constatat că inculpatul a vândut părții vătămate 1.200 g banane, pentru care trebuia să încaseze 36.000 lei, rezultând că a înșelat partea vătămată cu suma de 4.000 lei reprezentând echivalentul a 133 g.

Apelul declarat de către inculpat împotriva acestei sentințe a fost admis prin decizia penală nr. 335 din 10 iunie 2005 a Tribunalului Brașov, dispunându-se achitarea sa în baza art. 11 pct. 2 lit. a), raportat la art. 10 lit. b¹) C. proc. pen.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs Parchetul de pe lângă Tribunalul Brașov, solicitând casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Recursul a fost apreciat ca nefondat și respins, pentru următoarele considerente:

Potrivit art. 18¹ C. pen., nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de lege și prin conținutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Totodată, în alin. (2) al aceluiași articol, legiuitorul a menționat criteriile care trebuie avute în vedere la stabilirea în concret a gradului de pericol social, respectiv modul și mijloacele de săvârșire a faptei, scopul urmărit, împrejurările în care fapta a fost comisă, urmarea produsă ori care s-ar fi putut produce, precum și persoana și conduita făptuitorului.

Hotărârea instanței de apel este legală în raport cu criteriile prevăzute pentru aprecierea unei fapte ca fiind lipsită de gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Astfel, s-a ținut seama că inculpatul nu avea calitatea de vânzător titular, înlocuind-o pentru un foarte scurt interval de timp pe vânzătoarea titulară, respectiv pe martora R.R.; din declarația acestei martore rezultă că singurul client servit de către inculpat s-a întors cu organele de poliție, realizându-se recântărirea.

Aceeași martoră afirmă că prețurile pentru produse nu erau afișate, inculpatul necunoscând prețul mărfii, avizul acesteia aflându-se la martoră.

Inculpatul a afirmat că marfa a fost cântărită cu un cântar tip „Balanța Sibiu”, folosindu-l pentru prima dată în momentul cântării produselor achiziționate de către partea vătămată.

În aceste împrejurări de comitere a faptei, valoarea diferenței de preț, de 4.000 lei ROL (40 bani RON), este cu adevărat lipsită în mod vădit de importanță, astfel cum în mod judicios a conchis instanța de apel.

În aceste condiții ce caracterizează comiterea faptei, circumstanțele personale ale inculpatului nu pot dobândi valoare absolută, nefiind în măsură să atragă (singure) o soluție de condamnare.

În raport de toate aceste considerente, recursul declarat de către Parchet a fost respins ca nefondat în baza prevederilor art. 385¹⁵ pct. 1 lit. b) C. proc. pen., menținându-se hotărârea atacată ca fiind legală și temeinică.

4. Conducerea unui autovehicul sub influența băuturilor alcoolice. Pericol social concret. Criterii de determinare a existenței acestuia

C. pen., art. 18¹
O.U.G. nr. 195/2002, art. 79 alin. (1)

În cazul în care, prin fapta săvârșită, inculpatul a produs un pericol concret pentru siguranța publică – prin conducerea unui autovehicul pe un drum public sub influența băuturilor alcoolice –, precum și ținând seama de antecedentele acestuia – el aflându-se în termenul de încercare al suspendării condiționate a executării unei alte pedepse –, nu sunt incidente prevederile art. 18¹ C. pen., fapta sa prezentând gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Decizia penală nr. 608/R din 17 octombrie 2005 – E.B.

Prin sentința penală nr. 531 din 21 februarie 2005 a Judecătoria Brașov, în baza art. 11 pct. 1 lit. a), raportat la art. 10 lit. b¹) C. proc. pen., inculpatul N.I. a fost achitat și, în baza art. 91, raportat la art. 18¹ C. pen., i s-a aplicat inculpatului o amendă administrativă în sumă de 5.000.000 lei.

Prima instanță a reținut că inculpatul a condus autoturismul pe DN 1 din localitatea Codlea, după ce a consumat băuturi alcoolice. Însă fapta inculpatului, deși prevăzută de legea penală, nu prezintă totuși gradul de pericol social al unei infracțiuni, fiind lipsită în mod vădit de importanță, atât datorită atingerii minime aduse uneia din valorile social ocrotite de lege, cât și conținutului ei concret, conform art. 18¹ alin. (1) C. pen., având în vedere atât aspecte de ordin intrinsec, respectiv faptul că inculpatul a acționat sub impulsul unei îngrijorări provocate de starea în care se afla fiul său, în condițiile în care un alt copil decedase anterior, dar și aspecte de ordin extrinsec, respectiv comportamentul infracțional anterior care, deși include inculpatul în categoria celor cu antecedente penale, nu demonstrează o înclinare a inculpatului spre săvârșirea de fapte de natură penală, condamnarea anterioară fiind suferită pentru infracțiunea prevăzută de art. 221 alin. (1) C. pen., iar cea care formează obiectul prezentului dosar are ca obiect juridic special relații sociale de altă natură, infracțiunea fiind săvârșită și pe fondul unei presiuni interioare.

Prin decizia penală nr. 356 din 20 iunie 2005 a Tribunalului Brașov, a fost respins apelul Parchetului de pe lângă Judecătoria